

PROJEKT ŚWIATOWID

O PROJEKCIE

Cel projektu

Celem projektu jest stworzenie niezależnego systemu zapewniającego dostęp do bezstronnej informacji na temat stanu emocji społecznych w Polsce.

Opis projektu

IBRiS w cyklach trzymiesięcznych przeprowadza pogłębione badania dotyczące opinii i nastrojów Polaków. Badania te różnią się od zwykłych pomiarów obecnych w przestrzeni informacyjnej, opartych głównie na badaniach ilościowych, gdzie badane są bądź stałe wskaźniki, bądź ocena aktualnych wydarzeń.

W większości przypadków są to badania pozwalające ocenić zdarzenia z perspektywy czasu, ale ich wartość progностyczna dla antycypowania zmian społecznych, które dopiero się uwidocznia, jest mała. W ramach projektu opieramy się na wynikach pogłębionych badań jakościowych, które pozwalają ocenić podskórne zmiany społeczne, a także określić wektory społecznych emocji i aspiracji.

- Projekt przeznaczony jest dla polskich i zagranicznych liderów opinii, dziennikarzy, przedstawicieli biznesu i zagranicznych placówek dyplomatycznych działających na terenie Polski.
- Materiały i opracowania prezentowane podczas spotkań w ramach projektu są własnością Fundacji IBRiS i nie są częścią domeny publicznej.
- Fundacja dopuszcza wykorzystanie wiedzy i wniosków z badania na potrzeby wykonywanej pracy.
- Fundacja kieruje zaproszenia do osób chętnych do wzięcia udziału w projekcie.
- Spotkania prowadzone są w języku polskim i opcjonalnie w języku angielskim.
- Projekt jest finansowany ze środków własnych Fundacji.

T K M
take back control

WIELKIE ZWYCIĘSTWO ZASŁUGUJE NA WSPANIAŁĄ HISTORIĘ

Kobiety głosujące w wyborach '23

Panuje powszechne wrażenie, że to kobiety zapewniły opozycji zwycięstwo w październikowych wyborach. Wyniki exit poll nie potwierdzają tego bezpośrednio, ale z sondaży przedwyborczych wyłania się jasny obraz głównego problemu PiS w tych wyborach, jakim było lekceważenie i niewłaściwe traktowanie praw kobiet, w szczególności ograniczeń aborcji. Kwestia ta zapoczątkowała proces erozji poparcia dla obozu rządzącego.

TKM

TKM, także zasada TKM - wulgarny, acz humorystyczny akronim (za którego autora powszechnie uważa się Jarosława Kaczyńskiego, podczas gdy w rzeczywistości zwrot ten ma proveniencję potoczną). Określenie to ma przypominać podobne akronimy tworzone od nazw partii i innych organizacji. Zasada TKM funkcjonuje jako wyraz przekonania, że władza polityczna w Polsce jest rodzajem "łupu".

Źródło: Słownik polszczyzny politycznej po roku 1989, PWN

Take back control

Take back control to brytyjski slogan polityczny związany z referendum w sprawie Brexitu, spopularyzowany przez Vote Leave. Był używany przez zwolenników Brexitu, wystąpienia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. Slogan sugerował, że suwerenność Wielkiej Brytanii i zdolność do stanowienia własnego prawa zostały utracone przez członkostwo w UE i powrócą po wystąpieniu. Hasło to było związane z nastrojami antyimigracyjnymi.

Źródło: Wikipedia

Brak poczucia kontroli nad rzeczywistością jest jednym z głównych deficytów ujawnionych w badaniu IBRiS przeprowadzonym w latach 2020-2023.

A woman with blonde hair tied in a bun, wearing glasses and a light blue suit, is seated at a dark wooden desk. She is holding a pen and writing on a document. The desk is cluttered with papers and a small tablet on a stand. In the background, a large window with sheer curtains allows warm sunlight to fill the room, creating a soft glow. A potted plant is visible on the right side of the desk.

WSTEP

OBSZARY ZAINTERESOWANIA - ŚWIAT

Izrael poruszył ukraińską strunę

Realizacja badania zbiegła się w czasie z najbardziej intensywną medialnie fazą działań Izraela w Strefie Gazy, która nastąpiła po ataku Hamasu.

Wydarzenia na Bliskim Wschodzie powodują niepokój w związku z:

- możliwym rozprzestrzenieniem się konfliktu w rejonie,
- możliwym wzrostem cen (paliw),
- obniżeniem poczucia bezpieczeństwa - rozproszoną uwagą „światowego policjanta”,
- wyraźnym poczuciem, że wydarzenia w Izraelu są częścią większego konfliktu „zastępczego”,
- obawami o przyszłość Ukrainy w kontekście decyzji Europy.

Jeżeli Ukraina przegra wojnę Polska zostanie
zaatakowana jako następne państwo

Zdecydowanie się zgadzam	17,2%	42,8%
Raczej się zgadzam	25,6%	
Raczej się nie zgadzam	36,1%	48,3%
Zdecydowanie się nie zgadzam	12,2%	
Nie wiem/Trudno powiedzieć	9,0%	

OBSZARY ZAINTERESOWANIA - POLSKA

Wyczekiwana zmiana – niesie poczucie niepewności

Czas realizacji badania został tak zaplanowany, żeby uchwycić moment między wyborami (z pełną świadomością ich ostatecznych wyników) i powołaniem rządu nowej większości (KO-PL2050-PSL-Lewica).

Z jednej strony zmiana jest wyczekiwana przez wszystkie badane grupy, a z drugiej pojawiają się obszary niepewności:

- o podtrzymanie instrumentów osłonowych - zamrożenie cen energii, VAT na żywność;
- o „sterowność” nowej koalicji. Dobrze, że nie będzie to „jeden człowiek” decydujący o wszystkim, ale wynik ucierania się opinii kilku ugrupowań.

Stosunek wobec innych narodowości	POZYTYWNY	NEGATYWNY
	2023	2023

Amerykanie	↓	72%	↓	2%
Czesi	↑	63%	↑	5%
Słowacy	↓	62%	↓	2%
Szwedzi	↑	60%	↑	4%
Litwini	↓	58%	↑	4%
Brytyjczycy	=	57%	=	6%
Japończycy	↓	55%	↑	3%
Francuzi	↑	54%	↑	11%
Ukraińcy	↓	53%	↑	20%
Niemcy	↑	49%	↓	25%
Koreańczycy		42%		5%
Żydzi	↓	39%	↑	20%
Białorusini	↓	35%	↑	29%
Romowie (Cyganie)	↓	31%	↓	24%
Chińczycy	↑	30%	↑	12%
Arabowie	↓	23%	↑	41%
Rosjanie	↓	13%	↓	56%

Zaufanie do instytucji publicznych	ZAUFANIE	NIEUFNOŚĆ
	2023	2023

Kościół katolicki	↓	42,2%	↑	39,3%
Armia	=	69,7%	=	13,4%
Policja	↓	46,7%	↑	28,0%
Sądownictwo	↓	37,6%	↑	41,0%
Rząd	↑	31,9%	=	54,5%
Parlament	↓	44,1%	↓	48,2%
Unia Europejska	↑	53,0%	=	31,0%
NATO	↑	74,7%	↓	6,9%
Trybunał Konstytucyjny	↓	29,0%	↑	53,7%
Media prywatne	=	45,0%	↓	28,1%
Media publiczne	↓	25,0%	↑	61,2%

Т К М

POWYBORCZY KARNAWAŁ

„Teraz to się oddycha”

Potrzeby:

Dystans

i spokój

OCZEKIWANIA WOBEC NOWEGO RZĄDU

- 1) Odzyskanie kontroli nad TVP
- 2) Odzyskanie kontroli nad wymiarem sprawiedliwości - sądami i prokuraturą.

Poza tym:

- 3) Uporządkowanie podatków - cofnięcie polskiego dealu
- 4) Służba zdrowia (3D)
- 5) KPO (KO)
- 6) Kontynuacja projektów infrastrukturalnych (3D i PiS)

OCZEKIWANIA WOBEC NOWEGO RZĄDU

Prawa kobiet

Aborcja? Niekoniecznie. Nie można tego zrobić. Jeszcze nie czas. Bo jeszcze PiS wróci.

Kompromis aborcyjny był w porządku, należy do niego powrócić.

Prawo nie powinno zmuszać do rodzenia dzieci.

Powinna istnieć regulacja prawna gwarantująca kobiecie wybór.

Wróćmy do kompromisu aborcyjnego i nie poruszajmy tego tematu, ponieważ jest tak drażliwy.

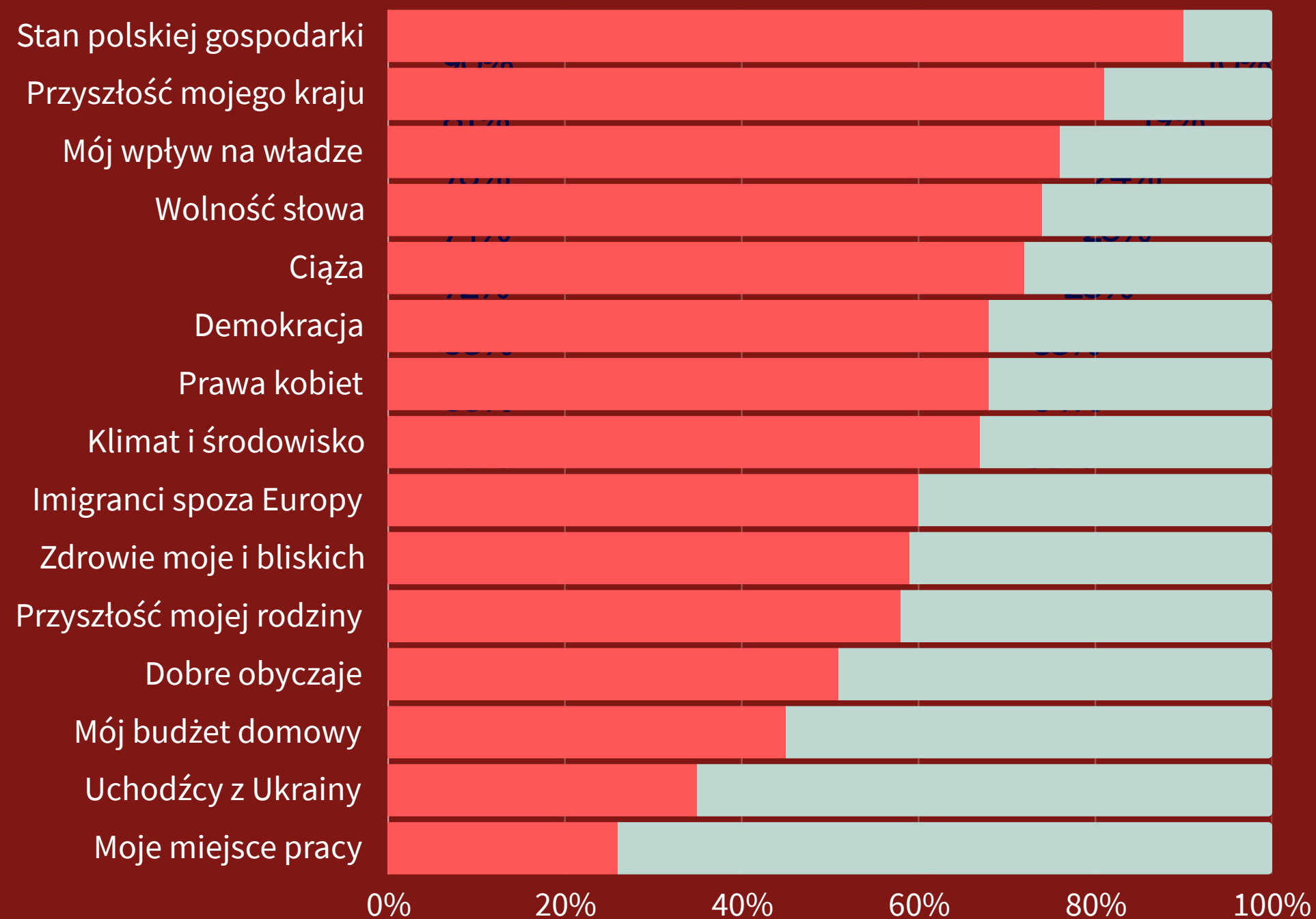

Jakie emocje wywołują u Pana/Pani następujące obszary. Czy bardziej jest to lęk/obawa czy raczej spokój/poczucie stabilności?

wyborcy
opozycji

● Lęk/obawa

● Spokój/uczucie stabilności

Badanie przeprowadzone przez IBRiS w dniu 15.10.2023 r., N = 1100

2023
elekcje

ibris

POWRÓT DO NORMALNOŚCI

GŁÓWNE ODCZUCIA

Ułga,

ale jednocześnie

Oczekiwanie i niepokój

WYBORCY OPOZYCJI

Dzisiaj wyborcom opozycji wystarczy odzyskana kontrola nad rzeczywistością. Świętowanie tego faktu polega przede wszystkim na upokorzeniu i przemocy symbolicznej (Bourdieu) wobec tych, którzy ich pozbawiali tego poczucia przez ostatnie 8 lat.

Wyobrażamy sobie świat jako areną nieustannej bezwzględnej walki (ekonomicznej, politycznej), w której zwycięzca bierze wszystko, a przegrany musi samotnie znosić każde upokorzenie przegranej, jakie podyktuje mu zwycięzca.

Takie podejście będzie uzasadniać podobne środki w przypadku sukcesu strony, która dzisiaj jest przedmiotem upokorzenia.

Rządy PiS-u mnie upokarzają	Obóz rządzący	Opozycja	Niezdecydowani
Zdecydowanie się zgadzam	6,9%	52,6%	39,8%
Raczej się zgadzam	10,7%	26,6%	28,8%
Raczej się nie zgadzam	21,5%	10,3%	14,7%
Zdecydowanie się nie zgadzam	60,9%	6,3%	16,7%
Nie wiem/ Trudno powiedzieć	0,0%	4,2%	0,0%

DONALD TUSK SZYMON HOŁOWNIA

ZIOBRO

KACZYŃSKI

MORAWIECKI

Etap odwetu.

Co z tego wynika?

Dzisiaj wyborcy opozycji będą usatysfakcjonowani igrzyskami w parlamencie. Wpisywać się w to będą:

- wybory do organów Sejmu i Senatu (prezydium, komisje),
- sposób traktowania PiS w Sejmie zgodny z zasadą wzajemności,
- komisje śledcze.

Oznacza to, że kwestie innych postulatów i obietnic są wtórne wobec zaspokojenia potrzeby odwetu.

Odwet będzie obejmować polityków PiS-u - najlepiej najbardziej rozpoznawalnych: funkcjonariuszy służb, pracowników mediów publicznych i sprzyjających PiS-owi, sędziów i prokuratorów identyfikowanych jako sprzyjających PiS.

Można to także rozciągnąć na projekty stanowiące dziedzictwo rządów PiS - CPK, elektrownie atomową, przekop Mierzei Wiślanej,

Nie sposób powiedzieć, kiedy głód odwetu zostanie zaspokojony i kiedy wyborcy opozycji zaczną oczekiwać od polityków czegoś więcej. Nie stanie się to dopóki sytuacja materialna się nie zmieni lub wyborcy nie stracą wrażenia, że kontrolują rzeczywistości.

OPOZYCJA

**FLAGOWE PROJEKTY -
CPK, ENERGETYKA
JĄDROWA, DEFENSE...**

Czas odwetu.

Można to również rozszerzyć na projekty będące spuścizną rządów PiS - CPK, elektrownię atomową, przekop Mierzei Wiślanej.

Nie sposób powiedzieć, kiedy głód odwetu zostanie zaspokojony i kiedy wyborcy opozycji zaczną oczekiwać od polityków czegoś więcej. Stanie się tak dopiero wtedy, gdy sytuacja gospodarcza się pogorszy lub wyborcy stracą wrażenie, że kontrolują rzeczywistość.

Czy przyszły rząd powinien kontynuować przedsięwzięcia obecnego rządu, takie jak:	Tak	Nie	Nie wiem
CCentralny Port komunikacyjny	51,3%	39,7%	9,0%
wydatki na zakup sprzętu wojskowego	76,2%	17,7%	6,1%
Elektrownie jądrowe	85,3%	9,3%	5,3%
Polski samochód elektryczny	27,0%	63,1%	9,9%

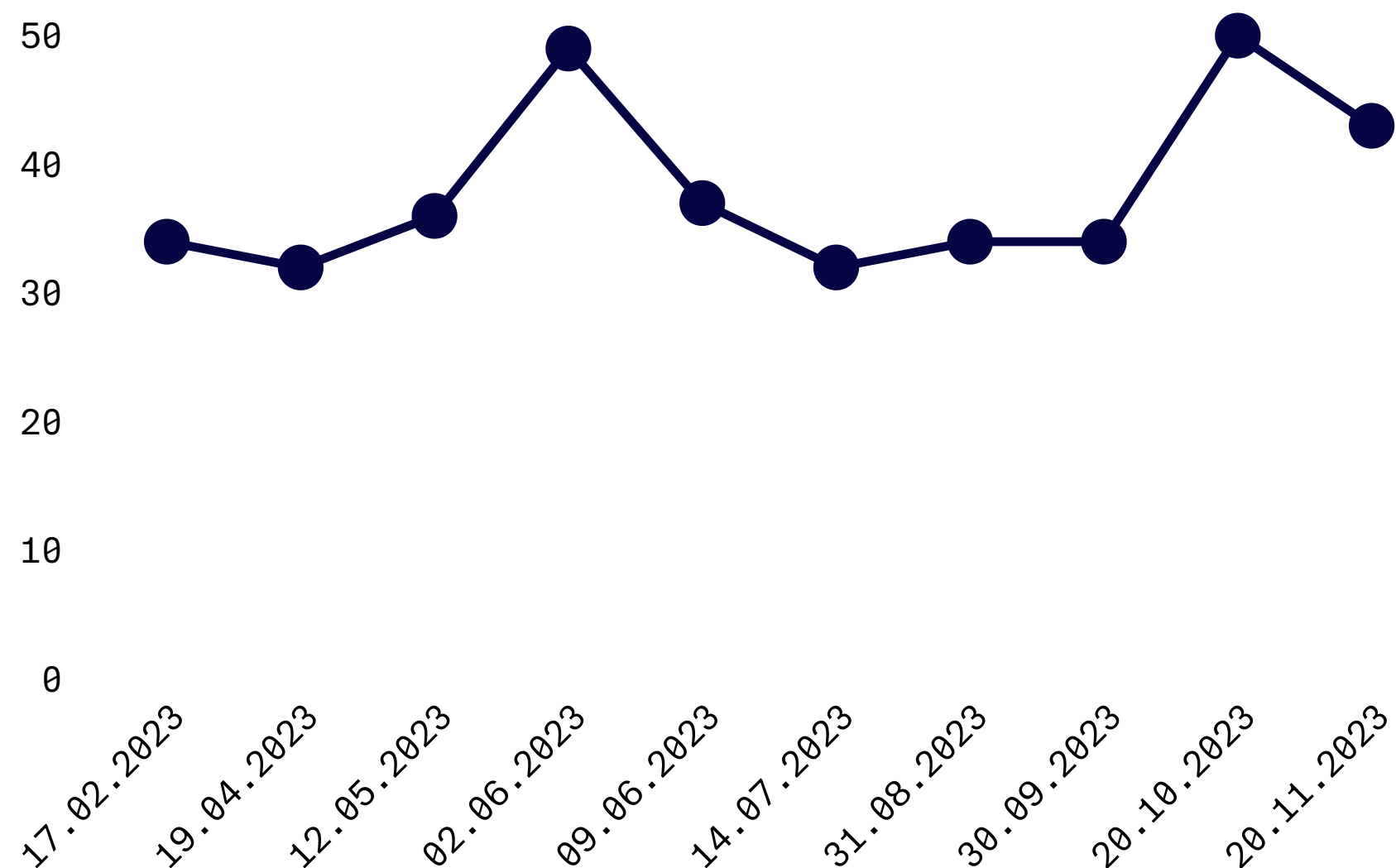
TAKING BACK CONTROL

TAKE BACK CONTROL

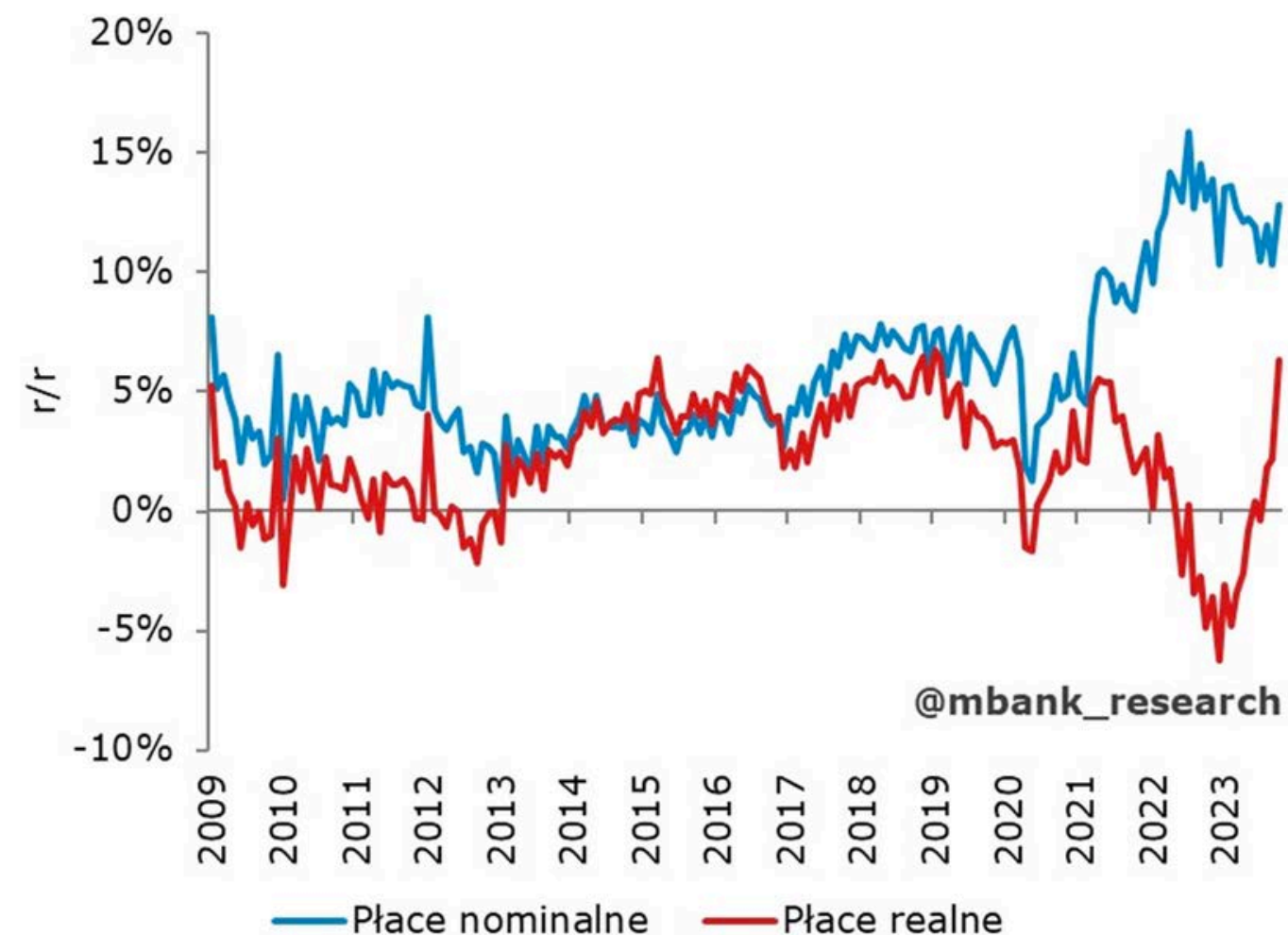
GŁÓWNE ODCZUCIA

- Poważna potrzeba dojrzewająca od jesieni 2020 roku;
- Jej źródłem jest zachwianie poczucia bezpieczeństwa (COVID, pogarszające się warunki bezpieczeństwa zewnętrznego, inflacja, zmiany klimatyczne);
- Emocja ta wyewoluowała z poczucia przygnębienia i niezadowolenia z braku wpływu na to, co dzieje się wokół Polek i Polaków;
- Potrzeba wielowymiarowa - polityczna, społeczna i ekonomiczna.

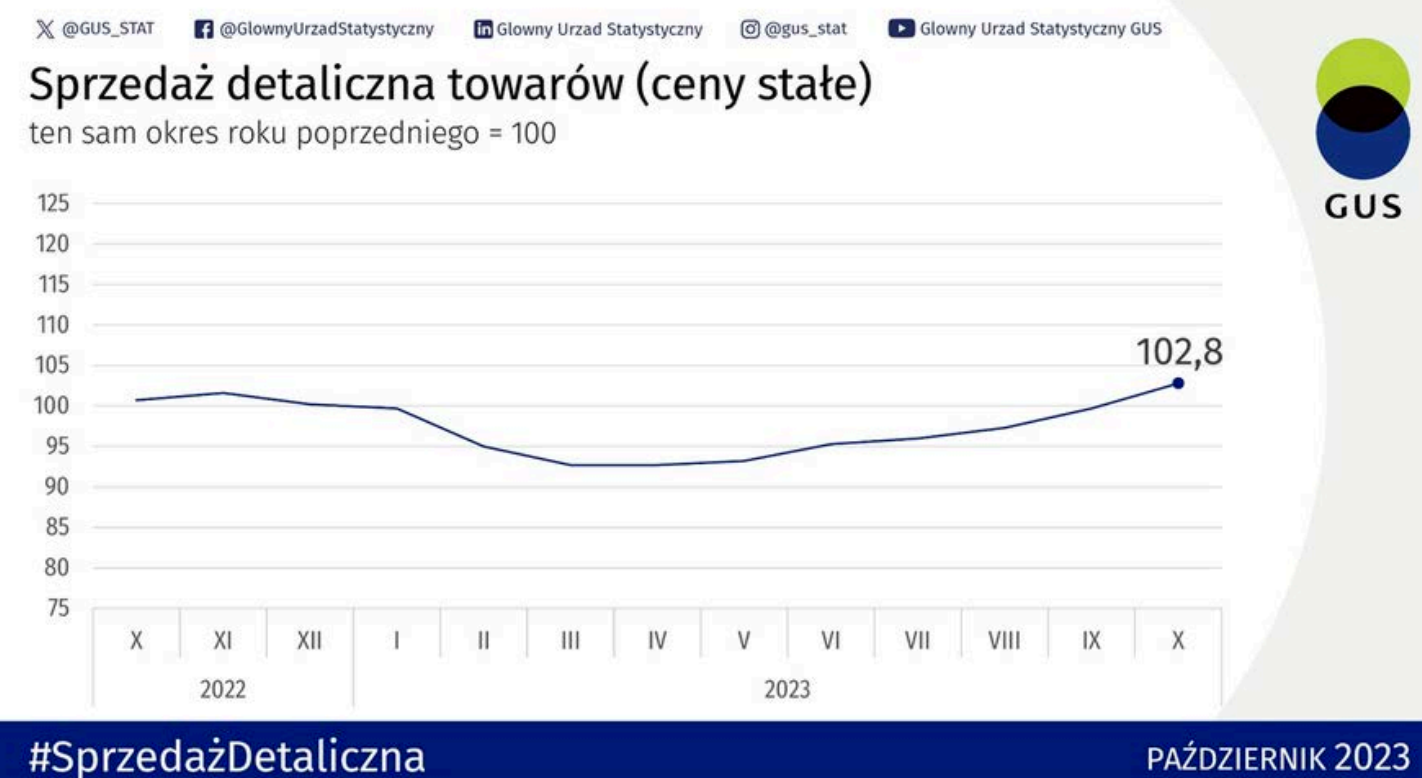
Jak ocenia Pan/Pani sytuację finansową
swojego gospodarstwa domowego?

**Znaczący wzrost optymizmu po wyborach,
który zbudował punkt odbicia dla
nastrojów społeczno-gospodarczych.**

https://twitter.com/mbank_research/status/1726892212511007062?s=20

NASTROJE KONSUMENCKIE – PUNKT WYJŚCIA

Jak ocenia Pan/Pani sytuację finansową swojego gospodarstwa domowego?

Zdecydowanie dobrze 7,3%

Raczej dobrze 35,4%

Średnio / znośnie 41,1%

Raczej źle 13,9%

Zdecydowanie źle 2,3%

42,7%

83,8%

16,2%

NASTROJE KONSUMENTÓW - PLANY KRÓTKO-, ŚREDNIO- I DŁUGOTERMINOWE

Po raz kolejny w tym roku inflacja nie pojawia się jako spontaniczne wskazanie (trend obserwowany od września 2023 r.).

Szacunki inflacji pozostają niezmienione i powyżej bieżących odczytów GUS.

Nadal utrzymuje się przeczucie, że płace nie nadążają za wzrostem cen.

Nie odnotowano obaw o utratę miejsc pracy (badania ilościowe i jakościowe).

Hipoteza z września 2023 r.: pomimo odczuwania dyskomfortu związanego z rosnącymi cenami i zbyt wolnym wzrostem płac, Polacy przyzwyczaili się do inflacji i przestali silnie reagować na bodźce. Zarządzanie oczekiwaniami przez aktorów politycznych ma w tym swoją rolę.

NASTROJE KONSUMENCKIE – PLANY KRÓTKO-, ŚREDNIO- I DŁUGOTERMINOWE

Przyzwyczaiłem/am się do inflacji, wzrost cen mnie już nie niepokoi

Zdecydowanie się zgadzam	8,5%
Raczej się zgadzam	15,1%
Raczej się nie zgadzam	23,8%
Zdecydowanie się nie zgadzam	52,3%
Nie wiem/ Trudno powiedzieć	0,4%

23,6%

76,1%

Lodówkę, pralkę, jeżeli się zepsuje, to kupuje się z oszczędności. Nawet podczas inflacji jest z czego odkładać.

Sprzęt RTV/AGD kupuje się jak jest potrzeba. Jak działa, to nie.

Mieszkanie, działka: zależy kto w jakiej jest sytuacji.

Trzeba się skupić na utrzymaniu dzieci na studiach. To jest duży wydatek.

Trzecia Droga

NASTROJE KONSUMENTÓW - PLANY KRÓTKO-, ŚREDNIO- I DŁUGOTERMINOWE

Bieżące wydatki

Interesującym odkryciem jest to, że głównymi metodami radzenia sobie z inflacją są bieżące wydatki. Oszczędności, redukcja potrzeb i inne strategie adaptacyjne dotyczą bieżących wydatków. Widoczne są strategie "zrób to sam".

Wydatki i plany średnioterminowe

Jedyny zaobserwowany wpływ na zakupy sprzętu AGD/RTV lub wydatki świąteczne wiąże się z racjonalizacją tych wydatków - poszukiwaniem optymalnej ceny i czasu zakupów.

Wydatki i plany długoterminowe

Plany remontu i zakupu mieszkań/domów są realizowane poprzez codzienne oszczędzanie, aby utrzymać zdolność do podejmowania decyzji dotyczących takich długoterminowych planów.

NASTROJE KONSUMENTÓW - PLANY KRÓTKO-, ŚREDNIO- I DŁUGOTERMINOWE

Chcę zaoszczędzić pieniądze na
codziennych wydatkach
spożywczych

54,2%

Chcę zaoszczędzić pieniądze na
sezonowych wydatkach, takich jak
ubrania, buty.

49,5%

Chcę zaoszczędzić pieniądze na
poważnych decyzjach życiowych, takich
jak rezygnacja lub odłożenie remontu
mieszkania lub jego części.

39,2%

Chcę zaoszczędzić pieniądze na
większych wydatkach, takich jak
anulowanie lub przełożenie planowanego
zakupu sprzętu AGD/RTV.

30,3%

Chcę zaoszczędzić pieniądze na
większych wydatkach, takich jak
rezygnacja lub odroczenie planowanego
zakupu nowego komputera lub telefonu.

28,0%

Chcę zaoszczędzić pieniądze na ważnych
decyzjach życiowych, np. rezygnując
lub odkładając zakup mieszkania/domu.

25,8%

NASTROJE KONSUMENTÓW - PLANY KRÓTKO-, ŚREDNIO- I DŁUGOTERMINOWE

Proszę powiedzieć, czy planuje Pan/Pani następujące
wydatki w ciągu najbliższych 3 miesięcy:

Zakup nowych urządzeń gospodarstwa
domowego (np. pralka, lodówka, zmywarka)

9,3%

Zakup nowego sprzętu komputerowego (np.
komputera, laptopa)

7,4%

Zakup nowego telefonu komórkowego

6,4%

Częściowy lub całkowity remont
mieszkania/domu

13,2%

Zakup nowego mieszkania lub domu (na
kredyt lub za gotówkę)

7,4%

Nie wiem/trudno powiedzieć/nie planuję
żadnych wydatków

69,2%

POTRZEBY MIESZKANIOWE I ICH ZNACZENIE DLA SPOSOBU MYŚLENIA POLAKÓW

*Każda inicjatywa w tym zakresie
jest cenna.*

*Preferencyjny kredyt może być
tylko na początku, a w
kolejnych latach będzie to już
zależało od banku.*

Koalicja Obywatelska

*Posiadanie mieszkania, a nie
wynajmowanie. Kiedyś zostawi
się to dzieciom. Może to wpływ
komuny, kiedy pieniądze nie
miały wartości, a nieruchomość
zawsze była opłacalna.*

*Preferencyjny kredyt. Każdy
chce mieć coś na własność.
Kredyt nie powinien mieć na
całe życie.*

Prawo i Sprawiedliwość

RÓWNOŚĆ I INSTRUMENTY WYRÓWNYWANIA

ZUS DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

KWOTA WOLNA

*Powrót do podatku liniowego.
Powrót do wcześniejszego
rozwiązania, sprzed polskiego
ładu.*

Trzecia Droga
Koalicja Obywatelska

*Dlaczego etatowcy mają płacić większą
składkę niż przedsiębiorcy? Wszyscy
powinni płacić tyle samo,
proporcjonalnie od dochodów.
Polska jest liderem państwowej służby
zdrowia.*

Prawo i Sprawiedliwość

*Każdy z nas zyska na tym, bo każdy
z nas od 60 tys. PLN nie zapłaci
podatku.*

Koalicja Obywatelska

*Dobre dla tych, którzy zaczynają
działalność gospodarczą [2-3 lata].
Wszyscy pracujący są zainteresowani
tym, żeby ta kwota byłaby jak
najwyższa. 60 tys. to jest bardzo dużo.
Promowanie tych, którzy pracują.*

Trzecia Droga

YOU ARE IN CONTROL

Odzyskać kontrolę - jak to wykorzystać?

- Opowieść o panowaniu i kontroli
- Systemy autonomiczne umacniają władzę nad rzeczywistością
- Efektywność energetyczna i szeroko pojęta ekonomia.
- Nacisk na komunikację z konsumentem w ramach budowania wizerunku marki.
- Obietnica "Forda T" a rebours.

ŚWIĘTA, ŚWIĘTA, ŚWIĘTA...

ŚWIĘTA, ŚWIĘTA, ŚWIĘTA...

Czy na nadchodzące święta Bożego Narodzenia planuje Pan/Pani wydać:

Więcej niż na poprzednie	24,6%
Tyle samo co na poprzednie	47,3%
Mniej niż na poprzednie	22,4%
Nie wiem/Trudno powiedzieć	5,7%

Kiedy zaczyna Pan/Pani robić zakupy świąteczne?

W pierwszej połowie listopada	1,3%
W drugiej połowie listopada	7,3%
W pierwszej połowie grudnia	47,7%
W drugiej połowie grudnia - na kilka dni przed świętami	39,0%
Nie wiem/Trudno powiedzieć	4,7%

ŚWIĘTA,
ŚWIĘTA,
ŚWIĘTA...

Jakie prezenty planuje Pan/Pani kupić pod choinkę w tym roku?

Kosmetyki	32,4%
Zabawki	28,6%
Pieniądze	27,0%
Słodycze	26,5%
Ubrania	23,1%
Książki	21,0%
Biżuteria	10,9%
Sprzęt elektroniczny akcesoria np. słuchawki lub smartwatch	8,7%
Karty podarunkowe	7,6%
Gry komputerowe	5,7%
Sprzęt elektroniczny telefon, tablet	4,2%
Sprzęt elektroniczny konsola	1,5%
Sprzęt elektroniczny komputer	1,1%
Jeszcze nie wiem	14,6%
Nie wiem/Trudno powiedzieć	5,7%

ŚWIĘTA, ŚWIĘTA, ŚWIĘTA...

Gdzie planuje Pan/i robić zakupy
spożywcze na święta w tym roku?

Na bazarze	33,4%
W dyskoncie (np. Lidl/Biedronka)	57,5%
W internecie	14,9%
W hiper/supermarkecie	45,1%
W konkretnym sklepie ale nie dyskoncie, lub hiper/supermarkecie	31,5%
Jeszcze nie wiem	0,4%
Nie wiem/Trudno powiedzieć	6,4%

Gdzie planuje Pan/i kupić
prezenty świąteczne?

Na bazarze	3,7%
W dyskoncie (np. Lidl/Biedronka)	9,1%
W internecie	47,4%
W hiper/supermarkecie	15,7%
W konkretnym sklepie ale nie dyskoncie, lub hiper/supermarkecie	22,0%
Jeszcze nie wiem	10,0%
Nie wiem/Trudno powiedzieć	11,6%

**ŚWIĘTA,
ŚWIĘTA,
ŚWIĘTA...**

rok	ŚREDNIA KWOTA WYDATKÓW ŚWIĄTECZNYCH [na gosp. domowe]	zmiana
2019	1181,85 PLN	
2020	1148,24 PLN	-2,8%
2021	1277,30 PLN	11,2%
2022	1235,25 PLN	-3,3%
2023	1458,45 PLN	18,1

Ile łącznie Polacy wydadzą na Święta?

2020	16,6 mld PLN
2021	18,6 mld PLN
2022	18,5 mld PLN
2023	20,2 mld PLN

DZIĘKUJEMY!

Następny Światowid
już za 3 miesiące!